

EBIB Biuletyn EBIB, nr 1 (178)/2018,
Biblioteki i bibliotekarze w mediach społecznościowych
Artykuły

Aldona Zawalkiewicz
Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej
w Toruniu
a.zawalkiewicz@bptorun.edu.pl

Bibliotekarska blogosfera. Rewolucja, ewolucja czy zmierzch?

Streszczenie: Artykuł stanowi próbę charakterystyki polskiej blogosfery bibliotekarskiej w latach 2007–2017. Szczególną uwagę zwrócono na przyczyny wygaśnięcia dużej grupy blogów prowadzonych przez bibliotekarzy praktyków.

Słowa kluczowe: blogi, blogosfera, blogi bibliotekarskie, blogi czytelnicze, Facebook, media społecznościowe

Wprowadzenie

Gdy w roku 2007 Lidia Derfert-Wolf publikowała na łamach siódmego numeru „Biuletynu EBIB” artykuł „Blogi i RSS dla bibliotekarzy i bibliotek”¹, nie prezentowała w nim polskiej blogosfery bibliotekarskiej. Pisząc o blogach bibliotekarzy i bibliotek, odsyłała do licznych przykładów anglojęzycznych. Jedynym, drobnym wyjątkiem była prezentacja kilku polskich witryn bibliotecznych utworzonych w technologii bloga². Powód takiego ujęcia tematu był oczywisty. W roku 2007 polska blogosfera biblioteczna była jeszcze w powijakach. Na fakt ten zwracał uwagę Marcin Malinowski w artykule „Blogi, blogomania, blogosfera” opublikowanym w tym samym numerze „Biuletynu EBIB”³:

W Polsce blogi pisane przez bibliotekarzy lub prowadzone przez biblioteki można policzyć na palcach [...]. Na szczególną uwagę zasługują dwa polskie blogi biblioteczne. Żaden z nich nie jest zwykłym indywidualnym dziennikiem internetowym. Pierwszy z nich to blog Biblioteka 2.0 prowadzony przez bibliotekarzy cyfrowych związanych z serwisem Biblioteka 2.0. Kilka osób regularnie pisze posty tematycznie związane z bibliotekami cyfrowymi, digitalizacją i zjawiskiem, od którego serwis wzięł nazwę: biblioteka 2.0. Drugim z blogów jest... witryna Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włodawie⁴.

Autor artykułu sam był jednym z pierwszych blogujących bibliotekarzy. Pierwszego bloga zaczął prowadzić już w roku 2004, na dwa lata przed założeniem pod własną domeną bloga Malin.net.

¹ DERFERT-WOLF, L. Blogi i RSS dla bibliotekarzy i bibliotek. *Biuletyn EBIB* [online]. 2007, nr 7. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.ebib.info/2007/88/a.php?derfert>.

² Tamże.

³ MALINOWSKI, M. Blogi, blogomania, blogosfera. *Biuletyn EBIB* [online]. 2007, nr 7. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.ebib.pl/2007/88/a.php?malinowski>.

⁴ Tamże.

Typologię blogów bibliotekarskich szczegółowo omawia Anna Starak-Wróbel w artykule „Blog jako sposób na przełamanie stereotypu bibliotekarza”⁵.

Na potrzeby niniejszego tekstu wszystkie omawiane blogi uznano za dziedziczne. Podzielono je według kryteriów formalnych na:

- indywidualne
 - nieaktywne, zawieszone, usunięte,
 - aktywne (w tym blogi czytelnicze),
- zespołowe
 - nieaktywne, zawieszone, usunięte,
 - aktywne.

Do roku 2007, od którego można odnotować intensywny rozwój bibliotekarskiej blogosfery, warte zauważenia były dwa blogi: utworzony w 2002 r. Blog Tomasza Kaloty i w 2006 r. Malin.net – blog Marcina Malinowskiego. W 2007 r. powstało sześć ważnych blogów autorskich: Remigiusza Lisa (relis-blog), Bożeny Jaskowskiej (Bjaskoblog), Moniki Jędralskiej (Jmonika), Marka Ryńskiego (Bibliotekarz.NET), Michała Zająca (zajęcza nora) i Agnieszki Koszowskiej (Bibliowizjer). Listę omawianych poniżej blogów zamykają: powstały w 2009 r. blog Ewy Rozkosz (Edukacja informacyjna) i Komiks w bibliotece, tworzony od 2012 r. przez Rafała Wójcika. Tak stan ówczesnej blogosfery bibliotecznej komentuje obecnie Remigiusz Lis: *Zastanawiało mnie też wówczas coraz bardziej, dlaczego blogi piszą przede wszystkim praktycy. Przecież istnieje tak w ogóle coś takiego jak naukowa blogosfera, ale raczej próżno, z nikłymi wyjątkami, szukać w niej rodzimych bibliotekoznawców. To było bardzo zastanawiające, ale wiele mi się wyjaśniło, gdy to środowisko bliżej poznałem*⁶. Żaden z wymienionych powyżej blogów prowadzonych przez bibliotekarzy praktyków nie przetrwał do dnia dzisiejszego.

Blogi bibliotekarskie 2007–2016

Tab. 1. Blogi indywidualne – nieaktywne, zawieszone, usunięte

Nazwa bloga/autor	Lata istnienia	Tematyka	Częstotliwość publikowania postów/ Komentarze użytkowników	Status
Bjaskoblog – Bożena Jaskowska ⁷	2007–2010	Web 2.0, trendy w bibliotekarstwie, zawód bibliotekarza, recenzje książek, prywatne pasje	niemożliwe do ustalenia	usunięty
Relis-blog – Remigiusz Lis ⁸	2007–2011	bibliotekarstwo, nowe media i zagadnienia	posty publikowane sporadycznie, bardzo	zasób dostępny

⁵ STAREK-WRÓBEL, A. Blog jako sposób na przełamanie stereotypu bibliotekarza. *Studia o Książce i Informacji* 2012, t. 31, s. 117–118.

⁶ Wszystkie przytoczone fragmenty wypowiedzi pochodzą z rozmów przeprowadzonych przez autorkę od 2 do 17 stycznia 2018. Autorzy zgodzili się na cytowanie ich wypowiedzi.

⁷ JASKOWSKA, B. *Blog* [online]. [Niedostępny 17.01.2018]. <http://jaskowska.blogspot.com/>.

⁸ LIS, R. *Blog* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://relis-blog.blogspot.com/>.

		okołobiblioteczne	rozbudowane; liczne komentarze pod wieloma postami	
Jmonika – Monika Jędralska ⁹	2007–2011	biblioteki cyfrowe, digitalizacja, biblioteka 2.0	posty publikowane regularnie; dość liczne komentarze pod postami	zasób dostępny
zajęcza nora – Michał Zajęc ¹⁰	2007–2011	literatura dla dzieci i młodzieży	posty publikowane regularnie kilka razy w miesiącu, komentarze pod postami	zasób dostępny
Blog Tomasza Kaloty ¹¹	2002–2012	biblioteki cyfrowe, digitalizacja	posty publikowane sporadycznie. brak komentarzy pod postami	zasób dostępny
Malin.net. pl – Marcin Malinowski ¹²	2006–2016	bibliotekarstwo i tematy okołobiblioteczne – książki i czytelnictwo, digitalizacja	niemożliwe do ustalenia	zasób niedostępny
Bibliowizjer – Agnieszka Koszowska ¹³	2007–2016	nowe trendy w bibliotekarstwie i informacji, usługi sieciowe	posty zamieszczane bardzo rzadko, ale bardzo rozbudowane, komentarze nieliczne, często autorstwa innych blogerów	zasób dostępny
Bibliotekarz.NET – Marek Ryński ¹⁴	2007–2016	zagadnienia dotyczące programu przeznaczonego do zarządzania zbiorami bibliotecznymi	posty publikowane regularnie; liczne komentarze pod postami	zasób dostępny
Edukacja informacyjna – Ewa Rozkosz ¹⁵	2009–2016	edukacja informacyjna	posty zamieszczane regularnie raz w miesiącu. posty komentowane	zasób dostępny
Komiks w bibliotece – Rafał Wójcik ¹⁶	2012–2015	sztuka komiksu i jego obecność w bibliotekach	posty zamieszczane systematycznie, brak komentarzy	zasób dostępny

Źródło: opracowanie własne.

⁹ JĘDRALSKA, M. *Jmonika: blog niestereotypowego bibliotekarza* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://jmonika.blogspot.com/search?updated-max=2009-07-31T23:07:00%2B02:00&max-results=7>.

¹⁰ Zajęcza nora [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://zajeczanora.blogspot.com/2010/03/>.

¹¹ KALOTA, T. *Blog* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.tomasz.kalota.pl/>.

¹² MALINOWSKI, M. *Malin.net* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.malin.net.pl/>.

¹³ KOSZOWSKA, A. *Bibliowizjer: notatki o nowych trendach w bibliotekarstwie i informacji i o sieciowych usługach 2.0* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://bibliowizjer.blogspot.com/>.

¹⁴ RYŃSKI, M. *Bibliotekarz.net* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <https://bibliotekarz.net/category/biblioteka/>.

¹⁵ ROZKOSZ, E. *Edukacja informacyjna* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.edukacjainformacyjna.pl/>.

¹⁶ *Komiks w bibliotece* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <https://abrewiacje.wordpress.com/>.

Głównym celem blogujących bibliotekarzy była wymiana informacji zawodowych oraz interakcja z użytkownikami. W udostępnianych wpisach dominowały zagadnienia dotyczące przede wszystkim bibliotek cyfrowych i digitalizacji, nowych technologii oraz usług sieciowych. Blogerzy prezentowali też nowe trendy w bibliotekarstwie, niekiedy poruszali tematy związane z książką i czytelnictwem.

Jako pierwszy polską blogosferę bibliotekarską scharakteryzował w roku 2010 Marcin Roszkowski. W artykule zamieszczonym na łamach „Warsztatów Bibliotekarskich” podał definicje i typologię funkcjonalną blogów bibliotecznych. Zamieścił też dwa obszerne opracowane przez Marcina Malinowskiego wykazy linków funkcjonujących wówczas blogów bibliotekarzy i bibliotecznych. Omówił również narzędzia pozwalające na prowadzenie bloga¹⁷.

Wymienione w tabeli 1 blogi wygasły stopniowo. Niektórzy z autorów publicznie uzasadniali swoje powody zaprzestania blogowania, inni zakończyli działalność, nie podając przyczyn jej ustania. Jako pierwsza w roku 2010 blogować przestała Bożena Jaskowska. Choć w ostatnim wpisie zakładała powrót do prowadzenia bloga (*mam nadzieję, że jednak wrócę do pisania*¹⁸), do tej pory jednak się to nie stało. Sam blog również fizycznie zniknął z sieci. Widoczne załamanie młodej jeszcze bibliotekarskiej blogosfery zauważalne jest w roku 2011. W maju Maciej Rynarzewski na łamach Puloworka apelował *Bibliotekarze! Piszcie blogi!* W tekście tak pisał: *Kiedy przeglądałem w ostatnim czasie bibliotekarskie blogi, które zalinkowane zostały na różnych stronach, uderzyło mnie to, że coraz więcej blogów popada w letarg, zawiesza swoją działalność, i milczy*¹⁹.

W wymienionym roku przestali blogować Remigiusz Lis, Monika Jędralska i Michał Zając, w kolejnym roku, po dziesięciu latach istnienia zamilkł blog Tomasza Kaloty. Obecnie autor swoją decyzję tłumaczy brakiem czasu na dalsze prowadzenie bloga, nie wyklucza jednak powrotu do blogowania. Monika Jędralska, autorka bloga *Jmonika*, tak wyjaśniała w poście *Czas domknąć bibliotekarza blog* przyczyny rezygnacji z blogowania: *Ja już tutaj tę historię urwę. Urwę z wrażeniem przecierania szlaków w odważnym dbaniu o swoje, na bibliotecznym i biblioteczno-centralnym gruncie. I te wątki faktycznie już urywam [...]. Nieprzerwany jest również w moich działaniach wątek digitalizacji, której złapany w ŚBC króliczy duch mnie ukształtował i którego mam nadzieję nieść dalej. A będzie ku temu bardzo dobre miejsce! Od dziś jest nim Narodowe Archiwum Cyfrowe. Zatem do zobaczenia ponownie w digitalnym, choć już nie biblioblogerskim świecie*²⁰.

¹⁷ ROSZKOWSKI, M. Biblioteczna blogosfera. *Warsztaty Bibliotekarskie* [online]. 2010, nr 1/2 [Dostęp 18.01.2018]. Dostępny w: <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2010/1-2/100109.htm#4>.

¹⁸ OŻÓG, K. Bibliotekarska blogosfera. *Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie* [online]. 2011, nr 1. [Dostęp 18.01.2018]. Dostępny w: https://kangur.uek.krakow.pl/biblioteka/biuletyn/artykuly.php?Strona=Art&Wybor=37&Art=a_blogosfera

¹⁹ RYNARZEWSKI, M. *Bibliotekarze! Piszcie blogi* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://pulowerek.pl/2011/05/bibliotekarze-piszcie-blogi/>.

²⁰ JĘDRALSKA, M. Czas domknąć bibliotekarza blog. *Jmonika: blog niestereotypowego bibliotekarza* [online]. 2011. [Dostęp 18.01.2018]. Dostępny w: <http://jmonika.blogspot.com/2011/02/czas-domknac-bibliotekarza-blog.html>

Blog zajęcza nora prowadzony przez Michała Zajęca był pierwszym, co szczególnie warto podkreślić, blogiem dedykowanym książkom dla dzieci. Autor zaczął go prowadzić w czasie, kiedy przebywał na stypendium w Internationale Jugend Bibliothek pod Monachium. O powodach blogowania mówi: *Byłem zanurzony w środowisku książkowym i przepełniony entuzjazmem dzielenia się tym, co niezwykle znalazłem ze światem*²¹. Przyczyny zaprzestania prowadzenia bloga to: *wyczerpanie się entuzjazmu*, brak zainteresowania wydawców literatury dla dzieci oraz uciążliwości związane ze spamem reklamowym. Autor nie wyklucza powrotu do blogowania. Jeszcze tego nie uczynił, choć kiedy w roku 2017 w sieci pojawił się blog o tytule Zajęcza Nora wyglądało to na powrót Michała Zajęca do prowadzenia bloga. Niestety, to tylko zbieżność tytułu.²²

Z kolei Remigiusz Lis mówi: *Ostatecznie stwierdziłem, że „koszty” przewyższają „zyski” – miałem bowiem wrażenie, że prócz garstki znajomych (z którymi mogę sobie pogadać i bez bloga), rzadko kto się tymi wpisami interesuje i trudno o feedback, nową wiedzę czy sensowne wnioski. Może te wpisy były zbyt abstrakcyjne albo nieużyteczne?*

W roku 2015 nieaktywny stał się blog Rafała Wójcika Komiks w bibliotece. Do roku 2016 przetrwały cztery blogi: Marcina Malinowskiego (Malin.net), Ewy Rozkosz (Edukacja informacyjna), Agnieszki Koszowskiej (Bibliowizjer) i Marka Ryńskiego (Bibliotekarz.net). Marcin Malinowski, który przestał prowadzić bloga po dziesięciu latach jego istnienia, podaje dwa powody swojej decyzji: *Pierwszy: zmieniłem w ogóle ścieżkę rozwoju zawodowego, tematy okołobiblioteczne są teraz dość odległe od tego, czym zajmuję się zawodowo, więc nie widziałem potrzeby utrzymywania bloga. Drugi: kwestie techniczne – utrzymywanie Wordpressa w takim stanie jak powinien być zajmowało mi sporo czasu.* Wielka szkoda, że treści zamieszczane przez autora są niedostępne, choć komunikat pojawiający się po wybraniu adresu bloga brzmiący „Przerwa techniczna” może wprowadzać użytkownika w błąd i dawać nadzieję, że sytuacja jest tylko czasowa.

Ewa Rozkosz jako powód zaprzestania prowadzenia bloga Edukacja informacyjna podaje ukierunkowanie zainteresowań naukowych na inną tematykę. Jak sama mówi: *Ta tematyka ma pewne punkty styczne z edukacją informacyjną, ale niewystarczające, aby kontynuować bloga w dotychczasowej postaci.* Stwierdza też, że *prowadzenie bloga „Edukacja informacyjna” było dużym wyzwaniem i okazją do popularyzacji nowych doniesień naukowych, a także praktyk edukacji informacyjnej. Mam nadzieję, że był inspirujący dla czytelników.*

Agnieszka Koszowska, autorka bloga Bibliowizjer, stwierdza, że na prowadzenie bloga nie pozwala jej nadmiar obowiązków służbowych. Dodatkowym powodem jest zmiana ścieżki zawodowej. *Nie pracuję już w bibliotece i zajmuję się w większym stopniu sprawami pozabibliotecznymi, dlatego i tak od wielu lat rzadko tam publikowałam.* Autorka nie porzuciła idei prowadzenia bloga całkowicie i stwierdza, że *przy odrobinie wolnego czasu uda mi się jeszcze do niego wrócić – na razie jest to, niestety, niemożliwe.*

²¹ Zajęcza nora, dz. cyt.

²² Tamże.

Marek Ryński, autor bloga Bibliotekarz.NET, jako główny powód zaprzestania jego prowadzenia podaje brak czasu wynikający z nadmiaru obowiązków, i służbowych, i prywatnych. Daje jednak użytkownikom nadzieję na powrót do blogowania: *Projekt nie umarł, ale jak widać nie daje oznak życia. Dość niedawno udało mi się przywrócić funkcjonalności wersji Web i może to już czas, aby ją opublikować*²³.

Rafał Wójcik jako główną przyczynę zaprzestania prowadzenia bloga podaje nowe obowiązki zawodowe i pracę naukową. Stwierdza, że *pisanie postów na bloga, takich, jakie chciałem umieszczać na Komiksie w bibliotece, wymagało poświęcenia im czasu, a tego po prostu mi brakowało*. Nadal jednak uważa, że w Polsce zbyt mało uwagi poświęca się kwestiom spojrzenia na komiks od strony bibliotecznej i bibliotekoznawczej. Ma nadzieję, że blog będzie kontynuowany przez osoby z powstającej w Bibliotece UAM w Poznaniu Pracowni Komiksu.

Według Remigiusza Lisa autora relis-bloga *wiele osób ze środowiska bibliotekarskiego, z reguły (wówczas) młodych miało ambicję pisanie o rzeczach dla nich ważnych. Może z pewną nadzieją na nawet drobną sprawczość – tj. że trochę to środowisko otworzą, ośmielą, wprowadzą nowe wątki, etc. Ale środowisko w większości dzielnie się temu oparło*.

Pięcioro z wymienionych autorów do obsługi bloga wykorzystywało platformę Blogspot, czworo prowadziło bloga w technologii strony internetowej, jeden blog tworzono w Wordpressie. W aparacie informacyjno-wyszukiawczym omawianych blogów dominowały archiwa wpisów, często też pojawiały się wykazy linków do innych blogów, zdarzało się, że wpisy podzielone były na kategorie tematyczne.

Autorzy blogów jako główny powód zaprzestania swojej aktywności najczęściej wskazują zmianę ścieżki zawodowej lub zmianę zainteresowań zawodowych. Wskazują również na brak czasu oraz, jak Michał Zając, uciążliwość walki ze spamem reklamowym. Żaden z blogujących bibliotekarzy, poza Remigiuszem Lisem, nie wskazuje na mało zadawalający feedback ze strony użytkowników.

Tab. 2. Blogi zespołowe – nieaktywne, zawieszone, usunięte

Nazwa i adres	Lata istnienia	Tematyka	Wykorzystanie/ Komentarze	Status
Biblioteka 2.0 ²⁴	2007–2013	biblioteki cyfrowe, digitalizacja zbiorów rozwój biblioteki w modelu 2.0 i modernizacji form usług bibliotecznych	posty zamieszczane kilka razy w miesiącu, komentowane, pod niektórymi możliwość komentowania wyłączona	zasób dostępny
Fabryka Języka ²⁵	2011–2015	zagadnienia związane z Językiem Haseł	posty zamieszczane kilka razy w miesiącu,	zasób dostępny

²³ RYŃSKI, M. dz. cyt.

²⁴ *Biblioteka 2.0* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://blog.biblioteka20.pl/>.

²⁵ *Fabryka Języka* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://fabryka-jezyka.bn.org.pl/>.

		Przedmiotowych Biblioteki Narodowej	liczne komentarze.	
Porządek Rzeczy ²⁶	2011–2016	informacje o pracach badawczych i wdrożeniowych, interesujących publikacjach, normach, standardach oraz katalogowaniu i bibliografii	posty zamieszczane kilka razy w miesiącu, komentowane	zasób dostępny
Biblioteka z klasą ²⁷	2014–2016	zagadnienia związane z pracą bibliotek szkolnych	posty zamieszczane kilka razy w miesiącu, komentowane	zasób dostępny

Źródło: opracowanie własne.

Pierwszym blogiem zespołowym był powołany do życia w 2007 r. Biblioteka 2.0: Blog społeczności czytelników i bibliotekarzy cyfrowych, prowadzony przez zespół bibliotekarzy z Biblioteki Śląskiej w Katowicach. W poście inicjującym jego działanie autorzy pisali: *Blog, który dziś zaczynamy pisać, jest dopełnieniem forum o takiej samej nazwie. To tam, wymieniając poglądy, bliżej się poznaliśmy. Tam też ustaliliśmy, że pierwszy blogowy post napiszemy wspólnie, próbując wstępnie naszkicować problematykę i wyjaśnić, czym jest owa Biblioteka 2.0*²⁸. Blog prezentował informacje dotyczące biblioteki 2.0 oraz zagadnienia związane z tworzeniem zasobów cyfrowych, a także przykłady dobrych praktyk w bibliotekach. Redagowany był przez pięcioosobowy zespół, w skład którego wchodził m.in. Bożena Jaskowska, Agnieszka Koszowska i Remigiusz Lis, autorzy wcześniej omawianych blogów indywidualnych, w dużej mierze także poświęconych zagadnieniom bibliotek cyfrowych. Archiwalny zasób bloga, który przestał istnieć w 2013 r., jest dostępny. Niestety, nie można na nim znaleźć informacji o przyczynach zawieszenia działalności.

Blog Fabryka Języka prowadzony przez pracowników Biblioteki Narodowej w Warszawie powstał w celu informowania bibliotekarzy o stanie prac nad słownictwem i metodyką JHP BN. Autorzy bloga zakładali, że pod postami będą się pojawiały komentarze, które pozwolą lepiej dostosować język do potrzeb bibliotekarzy i czytelników. Blog przestał funkcjonować w roku 2015, co prawdopodobnie miało bezpośredni związek z wprowadzaniem przez Bibliotekę Narodową deskryptorów, nowego języka informacyjno-wyszukiwawczego, który zastąpił JHP BN²⁹.

Celem bloga Porządek rzeczy prowadzonego przez przedstawicieli Pracowni Teorii i Organizacji Bibliografii Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej było przede wszystkim informowanie o pracach badawczych i wdrożeniowych prowadzonych zarówno w Polsce, jak i na świecie, a także o *interesujących publikacjach, normach, standardach oraz wydarzeniach związanych z szeroko rozumianymi pojęciami katalogowania*

²⁶ *Porządek Rzeczy* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://porzadek-rzeczy.bn.org.pl/>.

²⁷ *Biblioteka z Klasą* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <https://blogiceo.nq.pl/bibliotekazklasa/>.

²⁸ Metapost. *Biblioteka 2.0: Blog społeczności czytelników i bibliotekarzy cyfrowych* [online]. [Dostęp 18.01.2018]. Dostępny w: <http://blog.biblioteka20.pl/?p=5>.

²⁹ *Fabryka Języka*, dz. cyt.

i bibliografii³⁰. Niestety, na stronie bloga, który jest nieaktywny od 2016 roku, nie znajdujemy informacji o przyczynach jego wygaszenia.

Blog Biblioteka z klasą prowadzony³¹ był przez troje bibliotekarzy szkolnych, uczestników projektu „Szkoła z klasą”. Głównym celem bloga było zachęcanie nauczycieli bibliotekarzy do publikowania materiałów z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy biblioteki. Autorzy bloga nie podają informacji o przyczynach wygaśnięcia jego aktywności, która ustała w 2016 r.

Trzy z omawianych nieaktywnych już blogów zespołowych utworzone zostały w technologii strony internetowej, jeden powstał z wykorzystaniem WordPressa. Aparat informacyjno-wyszukiwawczy nieaktywnych blogów zespołowych to przede wszystkim archiwa wpisów. Na stronach blogów występowały też wykazy przydatnych użytkownikom linków. Wpisy podzielone były na kategorie tematyczne.

Wybrane przykłady aktywnych blogów indywidualnych

Nakład niewyczerpany³² – blog prowadzony od roku 2010 przez Pawła Mielczarka, zawierający materiały na temat pracowni na Koszykowej oraz związanych z nią artystów, materiały dotyczące twórczości Jerzego Stempowskiego i recenzje książek. Posty na blogu pojawiają się systematycznie, od jednego do kilku miesięcznie. Archiwum bloga zawiera obecnie ponad 300 wpisów.

Blog CMS w bibliotekach prowadzony od roku 2011 przez Dominika Mirosława Piotrowskiego, ma na celu *podniesienie świadomości bibliotekarzy i bibliotecznego personelu IT w zakresie możliwości, jakie oferuje oprogramowanie do zarządzania różnymi typami treści*³³. Na blogu publikowane są przede wszystkim materiały prezentujące możliwości systemów CMS w kontekście świadczenia usług bibliotecznych. Blog jest częścią serwisu stanowiącego główne źródło informacji na temat systemów zarządzania treścią w bibliotekach. Blog prowadzony systematycznie, posty pojawiają się od jednego do kilku razy w miesiącu. Archiwum bloga zawiera obecnie kilkadziesiąt wpisów.

Projekty w bibliotekach, z bibliotekami i organizacjami, dla ludzi – wybór subiektywny – blog prowadzony przez Elżbietę Maruszczak pracującą w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie. Autorka bloga zajmuje się m.in. przygotowaniem, realizacją i wspieraniem projektów oraz prowadzeniem szkoleń dotyczących metody projektów, a także sposobów pozyskiwania środków finansowych przez biblioteki. Na blogu publikuje *dobre przykłady projektów bibliotecznych, różne źródła finansowania i informacje*

³⁰ *Porządek Rzeczy*, dz. cyt.

³¹ *Biblioteka z Klasą*, dz. cyt.

³² *Nakład niewyczerpany* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://nakladniewyczerpany.blogspot.com/>.

³³ *CMS w bibliotece* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.cmswbibliotekach.umk.pl/blog/>.

o szkoleniach z tego zakresu³⁴. Posty na blogu pojawiają się codziennie, czasami nawet dwa razy dziennie. Treści bloga można subskrybować.

Blog Ochrona danych osobowych prowadzony jest przez Sylwię Czub. Autorka przez lata zajmowała się zagadnieniami ochrony danych osobowych w Instytucie Książki. Twierdzi, że jej wiedza i umiejętności w dużym stopniu są oparte na doświadczeniu, także wynikającym ze współpracy z bibliotekami publicznymi³⁵. Od 2014 r. prowadzi rubrykę *O ochronie danych osobowych, krótko i na temat* w „Bibliotekarzu”. Spora część wpisów na blogu dotyczy ochrony danych osobowych w bibliotece. Posty publikowane są dwa–trzy razy w miesiącu.

Wybrane przykłady aktywnych blogów zespołowych

Winien Czy Ma – Blog Biura Finansowo-Księgowego BN o finansach i rachunkowości instytucji kultury istnieje od roku 2012³⁶ i zawiera materiały przydatne w instytucjach kultury. Prowadzony jest przez zespół księgowych Biblioteki Narodowej. Jak autorzy piszą na stronie: *Biuro Finansowo-Księgowe Biblioteki Narodowej jest miejscem, do którego trafia wiele pytań z zakresu księgowości i finansów, a jego zadaniem jest wyjaśnianie licznych wątpliwości i problemów w tym zakresie. Dzielenie się spostrzeżeniami oraz dyskusja w gronie praktyków i ekspertów w powyższych dziedzinach może pomóc w znalezieniu rozwiązań i odpowiedzi na wiele nurtujących pytań*³⁷. Posty na blogu publikowane są systematycznie, kilka razy w miesiącu.

Blog Present Simple³⁸ powstał w roku 2015. Prowadzony jest przez Agatę Warywodę i Dorotę Woźnicę. Prezentuje tematy z zakresu promocji, komunikacji i nowych technologii w bibliotece. Na blogu publikowane są porady dotyczące tworzenia materiałów promocyjnych i sposobów na efektywne komunikowanie z otoczeniem. Autorki zajmujące się promocją i komunikacją oraz pracą z grupą podpowiadają też, gdzie szukać inspiracji do prowadzenia ciekawych działań w bibliotekach.

Blog Biblioteki szkolne online³⁹ istnieje od 2014 r., a jego celem jest dzielenie się informacjami o dobrych praktykach w bibliotekach szkolnych. Zawiera posty dotyczące zajęć bibliotecznych, konkursów czy imprez czytelniczych. Wpisy na blogu pojawiają się codziennie.

³⁴ *Projekty w bibliotekach, z bibliotekami i organizacjami, dla ludzi – wybór subiektywny* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <https://projektykulturalne.blogspot.com/>.

³⁵ *Sylwia Czub bloguje o danych osobowych* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <https://sylwiaczub.pl/sample-page/>.

³⁶ *Winien czy ma* – Blog Biura Finansowo-Księgowego BN o finansach i rachunkowości instytucji kultury [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://winienczyrna.bn.org.pl/>

³⁷ Tamże.

³⁸ *Present Simple* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://presentsimple.pl/>.

³⁹ *Biblioteki szkolne online* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w <http://biblioteki-szkolne.blogspot.com/p/blog-page.html>.

Blog Biblioteka dobrze zaprojektowana⁴⁰ powstał w 2017 r. Prowadzony jest przez Dimpact, spółkę utworzoną przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Celem bloga jest publikowanie materiałów dotyczących projektowania bibliotek i organizacji ich przestrzeni.

Praktyka dla praktyka powstał w roku 2017⁴¹. Autorami bloga są pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdyni i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Blog zawiera informacje o korzyściach, wynikających dla bibliotekarzy z racji uczestnictwa w projekcie. *Program „Praktyka dla praktyka” to inicjatywa, której celem jest umożliwienie pracownikom bibliotek zdobycia doświadczenia oraz poznawania specyfiki pracy różnych placówek bibliotecznych w trakcie tygodniowych wymian*⁴². Wpisy na blogu zamieszczają uczestnicy projektu.

Funkcjonujące obecnie indywidualne i zespołowe blogi dziedzinowe coraz bardziej przypominają portale informacyjne, często zresztą tworzone są w technologii stron internetowych (sześć spośród powyżej wymienionych), czasami jeszcze do ich posadowienia wykorzystywana jest platforma Blogspot (omawiane blogi). Szczególnie podobieństwo do stron internetowych widoczne jest na przykładzie aranżowania rozmieszczenia treści. Dominują zakładki tematyczne/działy. Dużą wartość informacyjną stanowią chmury targów oraz archiwa wpisów. Na stronach omawianych blogów sporadycznie już pojawiają się linki do innych blogów.

Wybrane przykłady bibliotekarskich blogów czytelniczych

Z reguły bibliotekarze, szukając rekomendacji wartościowych tytułów książek, sięgają do tych miejsc w internecie, w których znaleźć można wiarygodne informacje, przygotowywane przez specjalistów (nie tylko ekspertów, ale i pasjonatów). Głównie są to serwisy publikujące fachowe recenzje książek, stanowiące podstawowe źródło wiedzy o nich⁴³. Coraz częściej też sami zakładają blogi, na których zamieszczają własne opinie czy też recenzje książek.

Blogi czytelnicze prowadzone przez bibliotekarzy to prywatne projekty autorskie, wynikające z pasji i zainteresowania literaturą. Jednym z najczęściej przywoływanych i najbardziej rozpoznawalnych jest Blog Charliego Bibliotekarza⁴⁴ istniejący od roku 2009. Autor występuje pod pseudonimem. Na blogu oprócz chronologicznej listy przeczytanych książek zamieszcza posty podzielone na cztery grupy tematyczne: *Przeczytane zajadłe, Stara prasa, Ciekawe fragmenty i Książki najgorsze*. Blog zawiera nie tylko recenzje

⁴⁰ *Biblioteka dobrze zaprojektowana* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: http://www.biblioteki.org/aktualnosci0/Biblioteka_dobrze_zaprojektowana_czyli_blog_spoleczosc_i_webinar_ia_o_architekturze_bibliotek.htm.

⁴¹ *Praktyka dla praktyka* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://praktykadlapraktyka.pl/>.

⁴² Tamże.

⁴³ ZAWAŁKIEWICZ, A. O recenzjach w Internecie z perspektywy bibliotekarza. *Biblioteka Centrum Informacji* 2016, nr 4, s. 3–8.

⁴⁴ *Blog Charliego Bibliotekarza* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://charliethelibrarian.com/>.

przeczytanych przez autora książek, ale i liczne ciekawostki ze świata literackiego, szczególnie w ujęciu historycznym. Niezwykle interesująca jest zawartość zakładki *Książki najgorsze. Na tej stronie, znajdziecie odnośniki do recenzji książek „najgorszych” zamieszczonych przed 88 laty w czasopiśmie „Wiadomości Literackie” pod redakcją Mieczysława Grydzewskiego*⁴⁵. Blog aktualny, wpisy pojawiają się systematycznie. Archiwum bloga zawiera kilkaset wpisów. Blog posiada funkcję dzielenia się treścią w mediach społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook i Google+. Nie posiada profilu na Facebooku.

Blog *Za okładki płotem*⁴⁶ prowadzony jest od roku 2011 przez Michała Stanka, bibliotekarza cyfrowego i webmastera. Blog zawiera indeks recenzowanych książek w układzie alfabetycznym. Publikowane na blogu wpisy pogrupowano w działach: *O książkach, Nie o książkach, Nagroda Pulitzera, Josif Brodski*. W zakładce *TOMIK* Michał Stanek udostępnia do bezpłatnego pobrania tomik poetycki swojego autorstwa zatytułowany *Lista nieobecności*. Treść bloga można przeszukiwać nie tylko za pomocą wyszukiwarki i archiwum. Użytkownik ma również do dyspozycji indeks nazwisk i indeks narodowości. Recenzje zamieszczane przez autora są komentowane przez użytkowników. Blog ma swój profil na Facebooku.

Książka od kuchni to blog⁴⁷ prowadzony od 2012 r., najpierw przez studentkę, a obecnie już bibliotekarkę pracującą w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Piaseczno. Treści zamieszczane na blogu podzielone są na trzy działy: *Recenzje, Zapowiedzi i Konkursy*. Docieranie do poszukiwanych informacji możliwe jest dzięki wyszukiwarce oraz archiwum bloga. Blog posiada profil na Facebooku, można go również obserwować na Instagramie, gdzie blogerka zamieszcza zdjęcia książek. Fotografie zamieszcza także na Pinterście. Prowadzi również książkowego Snapchata pod nazwą *ksiazkaodkuchni*. Posiada także konto na Twitterze.

Zaginam Rogi – blog o książkach i życiu literackim⁴⁸ prowadzony jest od 2013 r. przez Paulinę Matysiak. Wpisy pogrupowane są tematycznie w pięciu działach: *Książki, Spis autorów, Co czytać? Gdzie kupować? Podróże z książką*. W zakładce *Spis autorów* zamieszczono w porządku alfabetycznym kilkadziesiąt recenzji autorki. Blog zawiera wyszukiwarkę, a dzięki dostępowi do newslettera użytkownicy mają bieżącą informację o aktualnych treściach publikowanych przez autorkę. Treściami zamieszczanymi na blogu można dzielić się w mediach społecznościowych, np. Twitter, Facebook, Google+ czy Pinterest. Blog posiada profil na Facebooku.

*Oczytany facet*⁴⁹ to blog prowadzony od roku 2014 przez Jakuba Sobieralskiego. W grudniu 2017 r. autor został *Blogerem Miesiąca* akcji Czytaj.pl. Na blogu zamieszcza recenzje zarówno nowości rynkowych, jak i książek już dawno zapomnianych. Recenzje pogrupowane są chronologicznie według roku, w którym ukazała się recenzja. Oprócz

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ *Za okładki płotem* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.zaokladkiplotem.pl/>.

⁴⁷ *Książka od kuchni* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://ksiazka-od-kuchni.blogspot.com>.

⁴⁸ *Zaginam Rogi* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://zaginamrogi.pl/blog/>.

⁴⁹ *Oczytany facet* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.oczytanyfacet.pl/>.

recenzji autor pisze też o wydarzeniach literackich i ciekawostkach czytelniczych. Porusza także zagadnienia dotyczące bibliotekarstwa. Blog ma profile na Facebooku i Instagramie oraz konto na Twitterze. *Na jego facebookowym fanpage'u śledzi go ponad 1500 osób. Na Instagramie ma niemal 600 obserwujących, a na Twitterze ponad 150*⁵⁰.

Literackie przeszpiegi⁵¹ to blog prowadzony od października 2016 r. przez Annę Czupioł, bibliotekarkę z Katowic. Jego autorka sporo czasu poświęca na wyszukiwanie informacji o interesujących książkach i ciekawostek ze świata literatury, stąd nieco żartobliwa nazwa bloga. Literackie przeszpiegi wyróżniają się minimalistyczną formą oraz tekstami pisanymi z przymrużeniem oka. Wpisy można zaklasyfikować do trzech kategorii. Najszerszą są recenzje książkowe, w których polecane są książki z różnych dziedzin. Na początku każdego miesiąca, w kategorii *Na zwiadach w księgarniach*, autorka prezentuje subiektywny ranking książkowych premier nadchodzącego miesiąca. Na blogu znajdują się również relacje ze spotkań autorskich w kategorii *Przychodzi Szpieg na spotkanie*. Niezwykle pomocne przy wyszukiwaniu treści na blogu są zarówno kategorie, jak i tagi, w większości dotyczące wydawnictw lub autorów. Blog posiada swój fanpage na Facebooku, poprzez który Anna Czupioł nie tylko zachęca do odwiedzania swojego czytelniczego zakątka, ale i do uczestnictwa w różnych akcjach i spotkaniach czytelniczych.

Charakterystyka blogów czytelniczych bibliotekarzy nie jest prosta, a ułatwić ją może analiza ich powiązań z mediami społecznościowymi. Dzięki informacjom pozyskiwanym z social mediów w prosty sposób można np. stwierdzić, które z blogów zgromadziły wokół siebie największe grupy użytkowników. Wielu blogerów piszących o książkach nie prowadzi już tradycyjnych blogów, skupiając swoją aktywność tylko i wyłącznie na Facebooku i Instagramie. Jednak w przypadku omawianych blogów bibliotekarzy profile w mediach społecznościowych stanowią jedynie uzupełnienie bloga i służą dystrybucji informacji na nim zamieszczanych.

Blogi czytelnicze posiadające profile na Facebooku można oceniać według różnych kryteriów. Jednym z nich może być liczba sympatyków bloga. Lista omawianych blogów uszeregowana według tego kryterium wygląda następująco:

1. Książki od kuchni.
2. Oczytany facet.
3. Zaginam Rogi.
4. Przeszpiegi Literackie.
5. Za okładki rogiem.

Innymi ważnymi kryteriami mogą być: liczba publikowanych postów i liczba komentarzy. Kryteria te można również zastosować w stosunku do blogów, które nie posiadają profili na Facebooku, jak Blog Charliego Bibliotekarza.

⁵⁰ Czytaj.pl [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny: <http://czytajpl.pl/2017/12/14/6339/>.

⁵¹ Literackie przeszpiegi [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://literackieprzeszpiegi.pl/>.

Należy pamiętać o tym, że piszący o książkach bibliotekarze nie są krytykami literackimi. Działania, które najczęściej prowadzą hobbystycznie, mają przede wszystkim na celu popularyzację czytelnictwa. Dlatego ważne jest, aby nie skupiali się tylko na pisaniu, ale dbali również o promowanie publikowanych przez siebie recenzji. Warto zatem odnotować, że w zakończonym niedawno głosowaniu ogłoszonym przez Influencer.pl na Najlepszy Blog Książkowy na 11 miejscu znalazł się omawiany powyżej blog Oczytany facet Jakuba Sobieralskiego⁵².

Podsumowanie

Trudno jednoznacznie odpowiedzieć na postawione w tytule pytanie o kondycję polskiej blogosfery bibliotekarskiej. Rozwija się dynamicznie? Ewoluuje? Zamiera? Sporym problem jest bowiem wybór kryteriów do jej oceny. Pytań rodzi się wiele. Jak oceniać jakość blogów prowadzonych przez bibliotekarzy? Jakie kryterium powinno być decydujące? Zawartość merytoryczna bloga czy też w dobie gwałtownego rozwoju mediów społecznościowych liczba jego sympatyków? Częstotliwość publikowanych postów czy liczba komentarzy lub udostępnień postów? Jak ocenić blogi, które były świetne merytorycznie i „umarły”? Co zrobić z tymi, które dobrze się zapowiadały i nigdy nie rozwinęły? Jak ocenić bloga czytelniczego, który jest dobry pod względem treści, ale nie posiada profilu na Facebooku i niewielu użytkowników z jego zawartości korzysta?

Biorąc pod uwagę listę scharakteryzowanych w artykule blogów można stwierdzić, że aktywne obecnie blogi mają bardzo wąskie specjalizacje – ochrona danych osobowych, projekty w bibliotekach, promocja i komunikacja w bibliotece czy zagadnienia finansowe. Dodatkowo za blogi o wąskiej specjalności można uznać blogi czytelnicze. Różni je to zdecydowanie od nieaktywnych już blogów z lat 2007–2016, które nastawione były na promowanie zagadnień związanych z rozwojem technologii, w szczególności zaś bibliotek cyfrowych i digitalizacji. Zauważalna jest tendencja do powstawania blogów zespołowych, instytucjonalnych.

Wydaje się, że obecnie istnienie i rozwój blogosfery bibliotekarskiej musi opierać się na ścisłym związku z mediami społecznościowymi. To one dają największe możliwości dotarcia z informacją, także specjalistyczną i ściśle sprofilowaną do użytkownika. Nie ulega też wątpliwości fakt, że blogi bibliotekarzy w dalszym ciągu powinny stanowić wiarygodne źródło informacji zawodowej.

Bibliografia:

1. DERFERT-WOLF, L. Blogi i RSS dla bibliotekarzy i bibliotek. *Biuletyn EBIB* [online]. 2007, nr 7. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.ebib.info/2007/88/a.php?derfert>.
2. JĘDRALSKA, M. Czas domknąć bibliotekarza blog. *Jmonika: blog niestereotypowego bibliotekarza* [online]. 2011. [Dostęp 18.01.2018]. Dostępny w: <http://jmonika.blogspot.com/2011/02/czas-domknac-bibliotekarza-blog.html>.

⁵² Na trzynastym miejscu w rankingu znalazło się Lustro Biblioteki prowadzone przez Barbarę Marię Morawiec.

3. MALINOWSKI, M. Blogi, blogomania, blogosfera. *Biuletyn EBIB* [online]. 2007, nr 7. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://www.ebib.pl/2007/88/a.php?malinowski>.
4. Metapost. *Biblioteka 2.0: Blog społeczności czytelników i bibliotekarzy cyfrowych* [online]. [Dostęp 18.01.2018]. Dostępny w: <http://blog.biblioteka20.pl/?p=5>.
5. OŻÓG, K. Bibliotekarska blogosfera. *Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie* [online]. 2011, nr 1. [Dostęp 18.01.2018]. Dostępny w: https://kangur.uek.krakow.pl/biblioteka/biuletyn/artykuly.php?Strona=Art&Wybor=37&Art=a_blogosfera.
6. ROSZKOWSKI, M. Biblioteczna blogosfera. *Warsztaty Bibliotekarskie* [online]. 2010, nr 1/2 [Dostęp 18.01.2018]. Dostępny w: <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2010/1-2/100109.htm#4>.
7. RYNARZEWSKI, M. *Bibliotekarze! Piszcie blogi* [online]. [Dostęp 17.01.2018]. Dostępny w: <http://pulowerek.pl/2011/05/bibliotekarze-piszcie-blogi/>.
8. STAREK-WRÓBEL, A., Blog jako sposób na przełamanie stereotypu bibliotekarza. *Studia o Książce i Informacji* 2012, t. 31, s. 113–125.
9. ZAWAŁKIEWICZ, A. O recenzjach w Internecie z perspektywy bibliotekarza. *Biblioteka Centrum Informacji* 2016, nr 4, s. 3–8.

ZAWAŁKIEWICZ, A. Bibliotekarska blogosfera. Rewolucja, ewolucja czy zmierzch? *Biuletyn EBIB* [online] 2018, nr 1 (178), Biblioteki i bibliotekarze w mediach społecznościowych. [Dostęp 25.02.2018]. Dostępny w: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/615>. ISSN 1507-7187.